

(13)

HILINE ALGUS

„On möödunud kümme aastat minu pensionile jäämisest ja seitse aastat AA-ga liitumisest. Niiid võin tõesti öelda, et ma olen tänulik alkohoolik.”

OLEN SEITSMEKÜMNE VIIIE aastane alkohoolik. Viiskümmend viis aastat nendest seitsmekümne viiest olen elanud normaalset keskklassi elu. Alkoholil oli selles sama väike roll kui glasuuritud bataatidel – tore kui neid oli, aga puudust neist ei tuntud. Kodu, kus kasvasin, koosnes kahest armastavast lapsevanemast, ühest vanemast vennast, ohtratest lemmikloomadest, ratsutamisest ja sõpradest, kes olid alati teretunud. Kodune distsipliin oli range, aga mitte üleliia, nagu 20. sajandi esimesel veerandil tavaks. Kindlasti ei arva ma, et mind oleks kuidagi väärkoheldud. Käisin erakoolis ja hiljem ühes Kesklääne kolledžis. Abiellusin, sain lapsed, käisin tööl, kogesin vanemate ja ühe lapse surmaga kaasnevat valu. Teadsin ka seda rõõmu, mida pakuvad tõelised sõbrad ja rahaline edu. Mulle meeldis hobustega ratsutada, ujuda, tennist mängida ja mu vaipseid õhtuid sisustasid lapsed, raamatud ja sõbrad.

Mis juhtus minuga viiekümne viienda ja kuuekümne kolmanda eluaasta vahel? Mul ei ole õrna aimugi. Kas elu oli liiga suur? Kas mõni varjatud geen lõi ägedalt välja? Ma ei tea. Aga seda tean ma küll, et kuuekümne viieselt roomasin räpase tõugulaadse naisena, valmis tuhastama kõik, mille nimel olin pingutanud, ja rüvetama kõik kallid suhted, mis mul olid. Tean ka seda, et läbi suurepärase Jumala poolt juhitud sündmuste ja

inimeste juhatati mind ainsa võimaliku käitumisviisini, mis hoiab mind terve mõistuse juures, kaine, tegusa ja õnnelikuna.

Olin kahekümnene, kui ma esimest korda jõin. Ehkki mulle meeldis selle maitse, ei meeldinud mulle selle toime. Ma ei joonud uuesti enne kolmekümnendatesse jõudmist ja toona arvasin, et joomine teeb mu lähedaks ja väljapeetuks. Nendel varastel aastatel piisas mulle vaid paarist joogist ja tihtipeale jätkus ühest jääga viskist terveks õhtuks. Kui ma olin kolmekümne viiene, diagnoositi mu kaheteistkümnendaastasel pojalt ravimatu vähk ja mõne kuu pärast nõudis mu abikaasa lahutust. Järgneva viie aasta jooksul, kui mu poeg veel elas, jõin väga harva ja mitte kunagi üksi. Piin, hirm, valu ja kurnatus ei teinud minust joodikut. Õnnelikkus avas selle ukse palju, palju hiljem.

Neljakümnendate eluaastate keskel hakkas mu huvi alkoholi järele hoogu koguma. Kuigi ma käisin endiselt tööl, olin ennast muust isoleerinud, et hoolitseda oma poja ja tema noorema õe eest, kes mõlemad vajasisid erilist kogust stabiilsust, armastust ja turvatunnet. Peagi, pärast oma poja surma, tegin teadliku otsuse astuda uuesti täiskasvanute maailma. Minu debüüt innustas mu joomist. Joomine ei olnud veel kinnisidee, aga muutus üha enam minu igapäevase elu osaks. Ma ei kutsunud enam külalisi, ilma et oleksin kokteile serveerinud, ja osalesin harva kogunemistel, kus alkoholi ei pakutud. Pärast mõnd huvitegevust leidsin alati joomakaaslased, oli see siis pärast koortekooli või pärast õli-maalikursust. Neljakümnendate eluaastate lõpus ei olnud minu jaoks ebatavaline õhtuti üksi juua, kuigi esines veel palju päevi, mil ma ei joonud üldse. Iga üritus oli sündmus, mida tuli ülemäära tähistada ja jär-

jest sagedamini tuli ette nädalavahetusi, mil ma jõin ennast pohmelust tekitavalt purju. Sellele vaatamata edutati mind tol ajal töö juures.

Ma olin neljakümne üheksa aastane, kui abiellusin oma teise abikaasaga. Aastaid varem keskkoolis käies ja paar aastat hiljem kolledžis olime käinud kohtamas, kuid siis tuli Teine maailmasõda ja viis meid lahku. Olime mõlemad mujal abiellunud, lahutanud ja kolmkümmend aastat hiljem kohtusime juhuse tahtel uuesti. Abielu esimest kümnet aastat täitsid naer, jagamine ja imetlemine, millele lisandusid martiini ja viski jääga. Kuuekümnendaks eluaastaks oleks igauks, kes alkoholismist midagi jagab, teadnud, et mind ootavad ees suured probleemid. Rõõmsad plaanid muutusid nurisemiseks, algasid vaidlused ja toidud kõrbesid põhja. Vihatormid tuhisesid läbi meie kord õnne täis kodu. Olime ühel meelel, et joome liiga palju. Tegime kõikvõimalikke plaane ja skeeme. Proovisime juua vaheldumisi, samuti graafiku alusel ja ainult nädalavahetustel. Mitte miski ei toiminud. Meie rahakott hakkas pitsitama. Mu abikaasa kaotas töö ja järgmised kaks piinavat aastat vaatasin pealt, kuidas ta alkoholismi kätte suri. Aga mina ei õppinud tema surmast midagi. Minu joomine süvenes ning ma toitsin oma kurbust pudeliga.

Minu varajasi kuuekümnendaid saatis igaõhtune joomine ning palusin ikka ja jälle haiguslehte või isiklikel põhjustel vabastust. Elu oli täielik põrgu! Tööl värisesid mu käed tihti nii hullusti, et ma ei tahtnud dikteerida kirju, kuna peaksin neile pärast alla kirjutama. Leidsin kõikvõimalikke vabandusi, et minna kellegagi „äri-lõunale”, mis võimaldaks mul võtta joogi või paar. Minu alkoholismi süvenedes kasvas ka minu töölt puudu-

mine ja kahanes tööviljakus. Kirjutasin katteta tšekke, pantisin hõbedat, leinasin ja jätkasin joomist.

Helistasin lõpuks ühel külmal talvepäeval Anonüümsetesse Alkohoolikutesse ja samal õhtul viisid kaks naist mind koosolekule. Mäletan, et selle kahekümne viie minutilise autosõidu jooksul oli nii hea rääkida oma hirmudest ja värinatest. Mäletan, kui lahked nad olid, samas laskmata mul enesehaletsusse vajuda. Mäletan, et mulle anti tass kohvi, mida suutsin vaevu käes hoida. Kuulsin võimatuid lubadusi, mis täituksid, kui ma vaid langetaksin selle võimatu otsuse. Ma tahtsin joomise lõpetada. Naised soovitasid, et lähaksin järgmisel õhtul naiste kinnisele koosolekule ja seda ma ka tegin. Mõis- tagi võtsin enne väikese joogi ja kui tuli minu kord ennast tutvustada, siis väitsin, et mu aju ütleb mulle, et olen alkohoolik, aga ülejäänud keha ei usu seda. Järgneval ööl sadas lund ja ma jäin koju ning jõin. Sellega piirdus minu esimene katse AA-s.

Mõni kuu hiljem kutsusin oma tütre ja väimehe õhtusöögile, et tähistada tütre sünnipäeva. Nad leidsid mu elutoa põrandal lössivajunult ja täiesti teadvuse- tuna. Milline rusuv sünnipäevakingitus. Ei läinud palju vaja, et veenda mind minema võõrutusraviprogrammi. Teadsin, et olen hädas. Tundsini häbi ja südamevalu, kuna olin teinud tütrele nii palju haiget. Olnud seitse päeva võõrutusravil, saanud kaheksa nädalat abi väga healt psühholoogilt, olin kuiva ja kainenena valmis maailmale uuesti otsa vaatama. Mu arst soovitas tungivalt, et lähaksin AA koosolekule, aga mina ei tahtnud teda kuulata. Olin terve ja ei vajanud rohkem abi.

Pooleteise aasta pärast läksin pensionile. Nautisin oma uut vabadust ja andsin endale loa juua ainult väljas õhtustades. See toimis nii hästi, et tegin omale

uue reegli: võin juua enne ja pärast õhtusööki ühe kokteili. Siis seadsin uue reegli, et võin kodus sõpradele alkoholi pakkuda. See oli muidugi reegel, mis viis mu tagasi hirmuäratavasse joomakeerisesse. Olin hullemas seisus kui varem. Minu enese kehtestatud põrgu oli minu enda kodus. Pesemata, päev-päeva järel samades ööriietes, kartes telefoni, uksekella ja pimedust. Kui kell oli kuus, polnud mul aimugi, kas on hommik või õhtu. Päevad vurasid üksteise järel piinavas udus. Roomasin voodisse, ärgates jõin peale ja istusin hirmust värisedes peagi saabuva tundmatu tragöödia ootuses. Mäletan, kuidas ma halisesin, sest ei suutnud kohvi teha. Istusin käärgas nurgas ja planeerisin, kuidas sooritada enesetappu ilma endast laga maha jätmata. Oleksin ehk proovinudki, aga kartsin, et keegi ei leia mind, enne kui ma haisema hakkam.

Taaskord tuli tütar mind päästma ja ma läksin uuesti haigla võõrutusprogrammi. Olin seal kümme päeva ja seekord oli võimalik haiglas AA koosolekutel käia. Mind liigutas siiralt tõsiasi, et neid koosolekuid juhatas noor mees kipsis jala ja karkudega. Veel enam see, kui taipasin, et ta tuli vabatahtlikult. Enne haiglast välja saamist sain kahel korral loa käia väljas AA koosolekul.

Teised on väitnud, et nad võtsid AA programmi omaks suure õhinaga. Erinevalt neist ei tahtnud ma nendesse ruumidesse tulla ega tundnud end seal nagu kodus. Aga mul ei olnud teist valikut. Olin ära kasutanud kõik õlekõrred ja jõudnud alati järjekordse ebaõnnestumiseni. Olin kuuekümmne üheksa aastane. Mul ei olnud ei aega ega tervist, mida raisata. Ma ei joonud kuus kuud, käisin koosolekutel ja lugesin vahel Suurt Raamatut. Läksin koosolekutele täpselt õigeks ajaks, istusin vaikselt ja lahkusin sedamaid kui koosolek

lõppes. Ma ei olnud mingil moel osa rühmast. Mind ei kõnetanud need hüüdlused ja ma ei uskunud seda, mida mulle öelda püüti. Ent ühel päeval kutsuti mind jagama – ja ma plahvatasin. Teatasin, et ma ei ole mitte mingit pidi „tänulik alkohoolik”, et ma vihkan oma seisundit, ma ei naudi koosolekuid ja ei tunne lahkudes mingit kosutust. Ma ei leidnud kergendust ega tundnud, et arenen selles Sõpruskonnas.

Minu tervenemine algas selle sõnavõtu ülbusest. Üks naine tuli pärast koosolekut minu juurde ja ütles, et ma olen kohe „jooma minemas.” Ta pakkus, et võib aidata mul leida tugiisiku ja viis mu kokku täpselt sellise inimesega, keda ma siis vajasin. Sellel naisel oli üheksateist aastat kainust ja rikkalikult kogemusi teiste alkohoolikute aitamise ja juhendamise läbi AA sammude. Ei saa kuidagi väita, et hüppasin suurima heameelega programmi. Puiklesin, kandsin vimma ja keeldusin leppimast iga eesootava sammuga. Iga uus idee paistis mulle väljakutsena ja ma tundsin oma tugiisiku vastu vimma, sest tema kavatsus paistis olevat mind lolliks teha. Läks aastaid, enne kui taipasin, et ma tundsin vimma nende muutuste vastu, mida programm mul teha palus, mitte oma tugiisiku vastu.

Tingimusteta armastusest tuleneva kannatlikkusega aitas ta mul esmalt tunnistada, et ma olen jõuetu alkoholi ees ja et teised enne mind on sellest haigusest võitu saanud. Et peab olema mingi meist suurema abi allikas ja et koos oleme me kaev, millest igäiks saab jõudu ammutada. Sellest punktist edasi ei olnud enam nii raske jõuda taipamiseni, et on olemas Jõud, mis on meist suurem ja selle teadmiselega leidsin ma suuna oma isikliku Kõrgema Jõu juurde. Sellele vaimsele vundamendile hakkasin rajama uut elu.

Kolmas Samm oli minu jaoks kõige raskem. Aga selle sooritanuna avastasin, et ma suudan ülejäänud sammudega silmitsi seista või need lahti harutada, kui pean meeles lõdvestuda, usaldada programmi ja rakendada seda sammu, selle asemel, et sellega võidelda. Kõrgema Jõu vastu võtmine ei muutnud mu trotslikku suhtumist täielikult. See lihtsalt muutis juhiste allumise mõistuspärasemaks ja vastuvõetavamaks käitumisviisiks. Iga sammu juures pidin taaskord möönma, et ma ei suuda oma joomist kontrollida. Mul tuli aru saada, et Anonüümsete Alkohoolikute sammud olid aidanud teisi ja võiksid aidata ka mind. Mul tuli mõista, et kui ma tõesti soovin kaineks jääda, siis mul oleks targem need sammud ära teha, meeldib see mulle või mitte. Lõpuks taipasin, et iga kord, kui sattusin raskusse, oli põhjus selles, et ma seisan muutustele vastu.

Minu mentor pidi mulle meenutama, et AA ei ole lihtsalt üks projekt. AA pakub mulle võimalust parandada oma elukvaliteeti. Ma jõudsin äratundmisele, et sügavam ja avaram kogemus on mind alati ootamas. Mäletan, et enda kasvutee alguses tänasin oma tugiisikut nende arvukate tundide eest, mis ta minule oli loovutanud. Ta küsis: „Kas sa ei arva, et teed ühel päeval seda sama kellegi teise heaks?” Mina vastasin: „Ma ei vastuta enam kunagi kellegi ega millegi eest.” See, et ma keeldusin programmi edasi andmast, lükkas edasi minu võimalust teenida mistahes moel ja seetõttu viibis ka minu küpsemise protsess. Olin valmis teenima rühma sekretärina alles peale kahe aasta möödumist. Läks neli aastat, enne kui olin valmis kellelegi tugiisikuks olema. Täna tunnen ma siirast tänulikkust, et mind on lubatud mitme naise eludesse. Minu enda arusaamised on avardunud ja süvenenud tänu sellele

mõjule, mis nemad minu ellu toovad. Kui mina ja uus-tulnuk uurime iga sammu, siis nii mina kui tema saame uusi taipamisi ja avastame sellel kainuse juveelil uusi tahke. Tunnen nüüd uhkust, et olen osa sellest Sõpruskonnast, mis juhataks mulle kätte raja üles ja pörgust välja. Nüüd olen innukas jagama oma kogemust, nagu teised on jaganud oma kogemust minuga.

Väikesed imed pakuvad uusi võimalusi just sel hetkel, kui vajan muutust ja kasvu. Uued sõbrad on näidanud mulle peidetud tõesid nendes ütlustes, mis paistsid mulle kunagi nii tühjadena. Sallivuse ja leppimise õppetunnid on mulle näidanud, kuidas vaadata sügavamale, et leida abi ja tarkust, mis sageli peituvad pealispinna all. Kogu minu kainus ja areng – mõistuslikult, emotsionaalselt ja vaimselt – sõltuvad minu valmisolekust kuulata, mõista ja muutuda.

Taipasin viiendal aastal oma iga-aastast isiklikku inventuuri tehes, et mul ei olnud õnnestunud arendada oma programmis vaimset sügavust. Olin võtnud vastu selle, mis mulle õpetati, aga ma ei olnud läinud otsima seda isiklikku kasvu, mida nägin teistes. Otsisin inimesi, kes võtsid programmi kaasa oma ellu, koju, tööle ja puhkehetkele, ning leidsin nad. Nende juhtimisel, nii õpetuse kui ka eeskuju kaudu, leian igapäevast põnevust, mis on oluline minu isiklikuks arenguks ja ühenduse hoidmiseks minu Kõrgema Jõuga.

Lähenesin Anonüümsetele Alkohoolikutele hirmu ja kõhklustega. Siis, ajendatuna hirmust selle ees, mis jäi mu selja taha, astusin väikseid ettevaatlikke samme sellel uuel teel. Kui leidsin, et pinnas on kindel, hakkasin iga väikese sammuga järjest rohkem usaldama. Enesekindlus kasvas, usk Kõrgemasse Jõudu suurenes ja ma hakkasin märkama valgust, mille olemasolust ma

varem teadlikki ei olnud. Miski minus muutus ja võttis vastu uue jõu, arusaamise, sallivuse ja armastuse allika. See isekas ja tõrjuv naine, kes kuulutas, et „ei vastuta iial kellegi ega millegi eest”, leiab nüüd siirast soojust lihtsalt kättesaadav olemisest. Minu jaoks on see privileeg, kui saan teist joodikut aidata.

On möödunud kümme aastat minu pensionile jäämisest ja seitse aastat AA-ga liitumisest. Nüüd võin tõesti öelda, et ma olen tänulik alkohoolik. Poleks minust saanud joodikut, oleksin järjekordne kaine, aga kurb statistika. Seitsmekümne viieselt oleksin olnud üksildane kasutu vana naine, kes vaatab telekat ja tikib üksi kodus ilma sõpradeta ning upub järjest sügavamale vanaduse depressiooni. Praegu on AA täitnud mu päevad naeru, sõprade, kasvu ja väärtustundega, mis põhineb sihikindlal tegutsemisel. Minu usk ja side oma Kõrgema Jõuga särab eredamalt, kui oleksin osanud arvata. Need lubadused, mis arvasin olevat võimatud, on nüüd tugev jõud minu elus. Mul on vabadus südamest naerda, vabadus usaldada ja olla usaldatud, vabadus anda abi ja võtta abi vastu. Olen vaba häbist ja kahetsusest, vaba õppima, arenema ja töötama. Astusin maha sellelt üksildaselt, hirmutavalt ja valulikult kiirrongilt, mis kihutas läbi põrgu. Olen võtnud vastu kingitusena turvalisema ja õnnelikuma tee läbi elu.